

सन्दर्भ-सूची

पुस्तकहरु (नेपाली, हिन्दी र संस्कृत)

आचार्य, बाबुराम, श्री ५ बडामहाराजाधिराज पृथ्वीनारायण शाहको संक्षिप्त जीवनी, काठमाडौं: श्री ५ महाराजाधिराजका संवाद सचिबलय, राजदरबार, वि. सं. २०२४-२६ ।

....., नेपालको सांस्कृतिक परम्परा, काठमाडौं : प्रा. श्री कृष्ण आचार्य, वि. सं. २०६८ ।
आप्टे, वामन शिवराम, संस्कृत-हिन्दी कोश, भारत: मोतीलाल बनारसीदास पब्लिशर्स पुनर्मुद्रण, वि. सं. २०५१ ।

कन्दड्वा, काजीमान, आठपहरिया राई जातिको दिनचर्या, काठमाडौं: नेपाल राजकिय प्रज्ञा प्रतिष्ठान, वि. सं. २०५० ।

कोयु, फणीन्द्र, मुन्धुम, काठमाडौं: राजबहादुर कोयी, वि. सं. २०५९ ।

गीताप्रेसद्वारा संपादित, श्रीमद्वाल्मीकीयरामायणम् (मूलमात्रम्), गोरखपुर: गीताप्रेस, वि. सं. २०१७ देखि २०५६ ।

गुप्त, श्रीमुनिलाल, (सम्पादक), श्रीविष्णुपुराण, (गोरखपुर: गीताप्रेस गोविन्द भवन-कार्यालय, (अट्ठाईसऔं संस्करण), वि. सं. २०६० ।

गौतम, प्रसन्न चन्द्र, तिलकप्रसाद लुइटेल् समेत, (अनुवादक), ऋग्वेद संहिता नेपालीमा, (दोस्रो खण्ड) दशौं मण्डल सूक्त-५८, काठमाडौं: कुलचन्द्र गौतम स्मृति संस्था, वि. सं. २०६७ ।

चाम्लीड, राई, खड्गविक्रम, किरात ऐतिहासिक घटनाक्रम, ललितपुर: श्रीमति मेनुका लिम्बु, (दोस्रो संस्करण), वि. सं. २०५९ ।

चेमजोंग, ईमानसिंह किरातकालीन विजयपुरको संक्षिप्त इतिहास, दार्जीलिङ: नेपाली साहित्य परिषद, वि. सं. २०३१ ।

....., किरात इतिहास, ललितपुर: किरात याक्थुड चुमलुड, (पाँचौं संस्करण), वि. सं. २०५९ ।

जोशी, सत्यमोहन, कर्णाली लोक संस्कृति, काठमाडौं: नेपाल राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठान, वि. सं. २०२८ ।

- भा, विश्वनाथ, (सम्पादक), अमरकोश: भारत: दिल्ली, मोतीलाल बनारसीदास,
वि. सं. २०५९ ।
- टण्डन, गोविन्द, पशुपतिक्षेत्रको सांस्कृतिक अध्ययन, काठमाडौं: श्रीभरेन्द्र शम्शेर ज.व. रा.
तथा श्रीमती अञ्जु राणा, २०५३ ।
- त्रिपाठी, रामप्रसाद, हिंदी विश्वकोश, खंड ३, वाराणसी: नागरीप्रचारिणी सभा,
वि. सं. २०२० ।
- ....., हिन्दी विश्वकोश, खंड ९ (वाराणसी : नागरीप्रचारिणी सभा, वि. सं. २०२४ ।
- थोमरोस, भुपध्वज, कुलुड सांस्कृतिक अध्ययन, काठमाडौं: माउण्टेन इन्सिट्यूट क्षेत्रीय
कार्यालय, वि. सं. २०५७ ।
- दाहाल, पेशल, नेपालको इतिहास, काठमाडौं : एम. के. पब्लिसर्स एण्ड डिष्ट्रिब्युटर्स,
वि. सं. २०४८ ।
- देवकोटा, रन्तकार, बृहत जुम्ला राज्यको ऐतिहासिक विवेचना, काठमाडौं: कुमार खड्का
प्राइभेट स्टडिज, वि. सं. २०६४ ।
- देवकोटा, पदमलाल र नेत्रकुमार ओझा, मानवशास्त्रमा सैद्धान्तिक दृष्टिकोण, काठमाडौं :
दिव्य देउराली प्रकाशन प्रा. लि., (चौथो संस्करण), वि. सं. २०६८ ।
- नरहरिनाथ, योगी, (सम्पादक), इतिहासप्रकाशमा सन्धिपत्रसंग्रह, दाङ्ग: आध्यात्मिक संमेलन,
वि. सं. २०२२ ।
- नेपाल सरकार, नेपालको अन्तरिम संविधान-२०६३, काठमाडौं: सहिष्णु प्रकाशन (तेस्रो
संशोधन), वि. सं. २०६४) ।
- नेपाल सरकार, आदिवासी/जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान ऐन, २०५८, नेपाल ऐन
संग्रह पूरक खण्ड २०५८, काठमाडौं: कानून किताब व्यवस्था समिति,
वि. सं. २०५८ ।
- नेपाल सरकार, नेपाल जनसंख्या प्रतिवेदन, काठमाडौं: स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मंत्रालय
जनसंख्या महाशाखा, वि. सं. २०६४ ।
- पन्त, दिनेशराज गोर्खाको इतिहास, काठमाडौं : प्रकाशक स्वयं, वि. सं. २०४५ (तेस्रो भाग) ।
- पन्त, नयराज र अरु, श्री ५ पृथ्वीनारायण शाहको उपदेश, श्रीदरबार ललितपुर : जगदम्बा
प्रकाशन, मिति नभएको (खण्ड तीन) ।

- पाण्डेयः, मधुसूदन, **नेपालका जनजातिहरु**, (काठमाडौं: पैरवी प्रकाशनबाट वि. सं. २०६३ ।
- पाण्डेय, रामतेज, (टिकाकार), **श्रीमद्भागवत श्रीधरी टीका**, दिल्ली: चोखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, वि. सं. २०५३ ।
- पाण्डेय, राजबली, **हिन्दु संस्कार**, भारत: चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी, वि. सं. २०६३ ।
- पोद्दार, हनुमानप्रसाद, (सम्पादक), **शिवपुराण, सचित्र, मोटा टाइप केवल हिन्दी**, भारत: गीताप्रेस गोरखपुर, वि. सं. २०६३ ।
- पोखरेल, बालकृष्ण, **पाँच सय वर्ष**, काठमाडौं: साभा प्रकाशन, वि. सं. २०३१ ।
- पौडेल, नायनाथ, (सम्पादक), **भाषावंशावली**, काठमाडौं: पुरातत्व विभाग, वि. सं. २०२० ।
- प्रज्ञा-प्रतिष्ठान, **नेपाली बृहत शब्दकोश**, काठमाडौं: नेपाल राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठान, (पाँचौ संस्करण), वि. सं. २०५८ ।
- प्रपन्नाचार्य, स्वामी, **प्राचीन किरात ईतिहास**, पाँचथर: किरातेश्वर प्रकाशन, वि. सं. २०५७ ।
- ....., (सम्पादक), स्वामी, **वेदमा के छ ?**, ललितपुर: साभा प्रकाशन, (छैटौ संस्करण), वि. सं. २०६० ।
- बुङ्लावा राई, हर्कबहादुर, **बुङ्लावा वंशावली**, काठमाडौं: लेखक स्वयं, वि. सं. २०६० ।
- भट्टार्थ्येण, श्रीजीवानन्दविद्यासागर, (सम्पादक), **अग्निपुराणम्**, भारत: कालिकातानगर्थ्याम्, वि. सं. १९३९ ।
- भारवी, **किरातार्जुनीयम्**, आदित्यनारायण पाण्डेया, (सम्पादक), भारत : चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी, वि. सं. २०१८ ।
- मिश्रकृत, ज्वालाप्रसादजी, (सम्पादक), **रामायण संजीवनीटीकासहित**, (प्रकाशक नभएको), वि. सं. २०२२ ।
- मुनंकर्मी, लीलाभक्त, **नेपालको संस्कृति तथा ऐतिहासिक दिग्दर्शन**, भक्तपुर: श्रीमती भवानी केशरी मुनंकर्मी, वि. सं. २०४१ ।
- राई, गणेश, **वाम्बुले राई जाति**, काठमाडौं: वाम्बुले राई साहित्य प्रकाशनको तर्फबाट राजन सुबुकु र शुभराज राई (काजी), वि. सं. २०६४ ।
- राई, टंक बहादुर, **चाम्लीड राई र चाम्लीड भाषा**, काठमाडौं: क्याप्टेन पर्शुराम चाम्लीड राई, वि. सं. २०५१ ।
- ....., **किरातभूमि र किरात जनजीवन**, काठमाडौं: उत्तर कुमार चाम्लीड राई, वि. सं. २०५८ ।

- राई, भूइदल, किरात धर्म, संस्कार र संस्कृति, एक खोजी, धरान: लेखक स्वयं,
वि. सं. २०५२ ।
- राई, (इसारा), सन्त कुमार, दोवाडदुम शामकालिङ्ग, काठमाडौं: किरात राई यायोक्खा,
वि. सं. २०५५ ।
- राई, (रुपाबुङ्ग) रामचन्द्र, प्राचीन किरातहरुले छाडेका सम्पदाहरु, काठमाडौं: महेन्द्र नाथ
राई, वि. सं. २०६४ ।
- रामरत्न, बाजपेयि पण्डित, (सम्पादक), मनुस्मृति सटीक, भारत: लखनउ, मुंशी नवलकिशोर,
वि. सं. १९४७ ।
- रिसाल 'प्रदोप', मधुसूदन, (सम्पादक), पशुति-पुराण, काठमाडौं: नेपाल राजकीय प्रज्ञा-
प्रतिष्ठान, वि. सं. २०२९ ।
- रेग्मी, जगदीशचन्द्र, नेपालको धार्मिक इतिहास, काठमाडौं: रत्न पुस्तक भण्डार,
वि. सं. २०३९।
- लेभी, सिल्भाँ, नेपाल हिन्दु अधिराज्यको इतिहास (पहिलो खण्ड), डिल्लीराज उप्रेती
(अनुवादक), ललितपुर: हिमाल किताब, वि. सं. २०६२।
- वज्राचार्य, गौतमवज्र, (सम्पादक), हनूमानढोका राजदरवार, काठमाडौं: नेपाल र एशियाली
अध्ययन संस्थान, वि. सं. २०३३ ।
- 'वशिष्ठ', गौरीशंकर (सम्पादक), श्रीस्वस्थानी-व्रतकथा, वाराणशी-१: बम्बई बुक डिपो, ...? ।
- वसु, श्रीनगेन्द्रनाथ, हिन्दी विश्वकोश, भाग ८, देल्ही: वि. आर. पब्लिशिङ्ग करपोरेसन,
(प्रकाशन मिति नभएको) ।
- ....., हिन्दी विश्वकोश, भाग १८, देल्ही: वि. आर. पब्लिशिङ्ग करपोरेसन, (दोस्रो
प्रकाशन), वि. सं. २०४३ ।
- ....., हिन्दी विश्वकोश, भाग २१, देल्ही: वि. आर. पब्लिशिङ्ग करपोरेसन, (दोस्रो
प्रकाशन), वि. सं. २०४३ ।
- विद्याभास्कर, वेदरत्न, (सम्पादक), कौटलीय अर्थशास्त्र, भारत: मेहरचन्द्र लक्ष्मणदास, अध्यक्ष,
वि. सं. १९८२ ।
- विश्वन्धुना, (सम्पादक), अथर्ववेद २यो भाग, भारत: विश्वेश्वरानन्द-वैदिक-शोध-संस्थानम्,
वि. सं. २०१८ ।

- विष्ट, डोरबहादुर, **सवैजातको फूलबारी**, (काठमाडौं: साभा प्रकाशन, (सातौं संस्करण), वि. सं. २०५५ ।
- शर्मा, चतुर्वेदी द्वारकाप्रसाद, (सम्पादक), **महाभारत आदिपर्व**, भारत: रामन रायन लाल पब्लिशर, वि. सं. १९८७ ।
- शर्मा, जनकलाल, **हाम्रो समाज एक अध्ययन**, काठमाडौं: साभा प्रकाशन, वि. सं. २०५९ ।
- शर्मा 'नेपाल', वसन्तकुमार, **नेपाली शब्दसागर**, काठमाडौं: भाभा पुस्तक भण्डार, वि. सं. २०५७ ।
- शोधिता, अल्बेर्तेन वेबेरेण, (सम्पादक), **श्रीशुक्लयजुर्वेदे वाजसनेयिसंहिता**, वाराणसी: चोखम्बा संस्कृत सीरीज, वि. सं. २०२९ ।
- श्रेष्ठ, ज्ञान्द्रबहादुर, **सम्पत्ति कानून**, काठमाडौं: पदम सिवाकोटीद्वारा प्रकाशित, वि. सं. २०५७ ।
- सातवलेकर, श्रीपाद दामोदर, (सम्पादक), **महाभारत उद्योगपर्व**, भारत: वसन्त श्रीपद सातवलेकर, स्वाध्या मण्डल, वि. सं. २०२६ ।
- ....., **महाभारत उद्योगपर्व**, भारत : श्रीपद सातवलेकर, स्वाध्या वि. सं. २०२६ ।
- ....., **महाभारत कर्णपर्व**, भारत: श्रीपद सातवलेकर, स्वाध्या मण्डल, वि. सं. २०३० ।
- ....., **महाभारत द्रोणपर्व**, भारत: श्रीपद सातवलेकर, स्वाध्या मण्डल, वि. सं. २०३२ ।
- ....., **महाभारत सभापर्व**, (स्वाध्यायमंडल, औंध जि. सातारा, वि. सं. २०३८ ।
- सांस्कृत्यायन, राहुल ऋग्वेदिक आर्य (ऐतिहासिक और सांस्कृतिक अध्ययन), भारत: किताब महल, इलाहबाद तथा दिल्ली, वि. सं. २०१४ ।
- सुब्बा, (ताम्लिड) श्री बहादुर, **सुर्यवंशी किराँतेश्वर बंशावली**., (स्थान नखुलेको): श्री छत्रानन्द साधु (साँबा) लगायतका प्रकाशन समिति, वि. सं. २०२४ (गद्य) ।
- सूचना विभाग, **मेचीदेखि महाकाली** (भाग १), पूर्वाञ्चल विकास क्षेत्र, काठमाडौं: श्री ५ को सरकार सञ्चार मंत्रालय, वि. सं. २०३१ ।
- योगप्रचारिणीत, (सम्पादक), **हिमवत्खण्डः (स्कन्दपुराणमध्ये)**, भारत: गोरक्षटिल्लाकाशी योगप्रचारिणीतः, २०१३ ।

English Books

- Bista, Dor Bahadur, **People of Nepal**, Kathmandu: Ratna Pustak Bhandar, 1980.
- Blau, Peter M., **Parameters in Social Structure**, (Peter M. Blau ed. London: Open Books: 1976).
- Chatterji, Suniti Kumar, **Kirat Jana-Krti**, Calcutta: Dr. Sisir Kumar Mitra, 1974.
- Chemjong, I. S., **History and Culture of the Kirat People**, Lalitpur: Kirat Yakthung Chumlung, 2003.
- Dahal, Dilli R., **An Ethnographic Study of Social Change Among the Athpariya Rais of Dhankuta**, Kathmandu: Central for Nepal & Asian Studies Tribhuvan University, 1985
- Elwin, Verrier, **Nagaland**, Shillong: P. Gupta For The Research Department, 1961.
- Hasrat, Bikram Jit and Donovan Williams, **History of Nepal**, Panjab: Krishna Nagar, Hoshiarpur, 1970.
- His Majesty's Government, **POPULATION CENSUS, 2001**, Kathmandu: National Report, National Planning Commission Secretariat Central Bureau of Statistics.
- Hommans, George C., **What Do We Mean by Social "Structure"?** Peter M. Blau. Ed. London: Open Book: 1976.
- Hughes, Michael, **Sociology The Core**, New York: Phillip A. Butcher, 2007.
- Jha, Makhan, **An Introduction to Anthropological Thought**, New Delhi: Vikas Publishing House Pvt Ltd, 1983.
- Kolonel, Kirkpatrick, **An Account of the Kingdom of Nepal**, New Delhi: Manjusri Publishing House, 1969.
- McDougal, Charles, **The Kulunge Rai**, Kathmandu: Ratna Pustak Bhandar, 1979.
- O'Donneell, Mike, **Introduction to Sociology**, London: University of Westminster, 1997.

Ortner, Sherry B. **Sherpas through their rituals**, New Delhi: Vikas Publishing House Pvt Ltd, 1979.

Rao, C. N. Shankara, **Sociology**, (New Delhi: S. Chand 7 Company, 2009).

Singh, G .P., **Kirats in Ancient India**, New Delhi-110002: Gian Publicshing House-,1990.

Toba, Suyoshi, **Rites of Passage An Aspect of Rai Culture**, Kathmandu: Roal Nepal Academy, 1992.

Vajracarya, Dhanavajra and Kamal P. Malla, (Editors), **The Gopalraja Vamsavali**, Kathmandu: The University of Press Tribhuvan University, 1985.

Wright, Daniel, **History of Nepal**, Kathmandu: Nepal Antiquated Book Publishers, Reprint-1972.

अप्रकाशित शोधपत्रहरु अंग्रेजीमा

Yanfhu, Hom Prasad, “An Ethnographic Study of Yamphu Community: A Case Study of Num VDC, in the Upper Arun Valley Sankhuwabha District” Master’s Degree Thesis, Submitted to the Central Department of Socio Anthropology, Patan Multiple Campus, 2008.

Rai, Ichchhapurna, “An outline of the Chhintang” Master’s Degree Thesis, Submitted to the Central Department of Management Kathmandu, 2007.

अप्रकाशित शोधपत्र तथा कार्यपत्र नेपालीमा

राई, खगेन्द्र, “किरात दुमीराईको जनजीवन र संस्कृति: एक अध्ययन” त्रिभुवन विश्वविद्यालय, व्यवस्थापन संकाय, २०५६ ।

राई, तारामणि, **कोयी राई जातिमा साकेलु**, (प्रतिवेदन) कोयी/कोयु राई समाज, केन्द्रीय कार्यालय, २०६६ ।

रापचा, लालश्याँकरेलु, “मौलाउँदो किराँती-कॉयच साहित्य सबल्टर्न राँको” आदिवासी
जनजाति जर्नल, (अंक ४, २०६८) ।

रापचा, लालश्याँकरेलु, “बल्लो किराँतका किराँती भाषाहरुको तुलनात्मक अध्ययन”
अनुसन्धानात्मक कार्यपत्र, (२०६३),

मासिक तथा दैनिक पत्रिकाहरु

थोमरोस्, भूपध्वज, “राई जाति र संस्कार” गोरखापत्र दैनिक, (चैत्र १३, २०६६) ।

पुमा, प्रवीण, “किरात पुमा राईहरुको जीवन संस्कार” सिलौटी टाइम्स, (वर्ष १, अंक २,
२०६२)

राई, कृष्ण, “किरात राई भाषाहरुको वर्तमान स्थिति र हाम्रो अपेक्षा,” निप्सुड, (वर्ष-१३,
अङ्क-२५, २०६३) ।

राई, खगेन्द्र साम्पाङ्ग, “किरात साम्पाङ्ग राईको धार्मिक संस्कार” निप्सुड, (वर्ष १३, अंक २४,
वैशाख, २०६३) ।

राई (साम्पाङ्ग), खगेन्द्र, “उँधौलीको रौनक” गोरखापत्र दैनिक, (मंसिर १७, २०६६) ।

राई, चतुरभक्त, “तोमा, खेमा र खक्खिलिपु एक अनन्त नाम तुवाचुङ : पूर्व साहित्यको एक
समीक्षात्मक अध्ययन” निप्सुड, (वर्ष... , अंक ३०, २०६७) ।

राई, पदम, “किरात चाड: साकेल/साकेन्वा” सोदेल, (वर्ष-९, अङ्क-८, यलेशो ५०७०) ।

राई, फणिन्द्र कोयू, “कोयू राईको संस्कार” निप्सुड, (अंक-२४, वैशाख, २०६४) ।

राई, बुद्धिकुमार ह्वाङ्गु, “बाहिङ् राई ह्वाङ्गिसिलिको परिचय” निप्सुड, (वर्ष...?, २७ औं अंक,
२०६४ चैत) ।

राई, रामचन्द्र, “राई र सुब्बा उपनाम सम्बन्धमा” निप्सुड विशेषाङ्क, (वर्ष...?, अंक-२
२०५४) ।